Carboreal Oy

Lausunto

10.11.2024

ASIA: HE 121/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Carboreal Oy kiittää mahdollisuudesta saada lausua tässä asiassa.

Carboreal Oy on suomalainen yritys, jonka yksi päämäärä on edistää ympäristövastuullisuutta ja kestävää kehitystä. Tarjoamme palveluja, joiden avulla voimme kompensoida yritysten ja yhteisöjen hiilidioksidipäästöjä ja edistää kestävää kehitystä. Keskeinen osa liiketoimintaamme on monimuotoisten metsien istuttaminen viljelykäyttöön soveltumattomille pelloille.

Hallituksen esityksen (HE) mukainen laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja liitännäislakien muuttamisesta on yhdistyksemme näkemyksen mukaan ongelmallinen seuraavista syistä:

1. Jakeluvelvoite
   Carborealin näkökulma on, että ilmastotoimien perustana olevat keinotekoiset laskentakaavat ovat johtaneet eri energiatyyppien ilmastovaikutusten tietoiseen ja tarkoituksselliseen väärinarviointiin. Saksassa esim. Fehrenbach et al; Frontiers of Climate 2022 osoittaa biopolttoaineiden jopa negatiivisen ilmastovaikutuksen. Liian suuri jakeluvelvoite ilman merkittäviä joustomekanismeja vääristää markkinaa ja ohjaa rajallisia resursseja ääritilanteessa erittäin tehottomasti. Samalla rahalla ja samoilla yhteiskunnallisilla haitoilla voitaisiin teknologianeutraalilla ratkaisulla saavuttaa merkittävästi suurempi ympäristövaikutus. Ideologia ei saa ohjata ilmastotoimia, jos niitä väitetään tiedeperusteisiksi. Joustomekanismi ovat näkemyksemme mukaan välttämättömiä toimivalle ja tehokkaalle jakeluvelvoitejärjestelmälle.

Niillä vähennetään jakeluvelvoitteesta taloudelle koituvia haitallisia vaikutuksia. Haitalliset vaikutukset tulevat merkittävimmiltä osin hintaepävarmuuden eli volatiliteetin lisääntymisestä ja sen aiheuttamasta riskipreemion kasvusta ja investointien ja taloudellisen aktiivisuuden vähenemisestä.
Maankäyttösektorin joustomekanismin nosto 1 %:sta merkittävästi 2-4 %:iin lisäisi merkittävästi joustojen hyötyjä ja edistäisi uuden merkittävän suomalaisen työllistävän teollisuudenalan syntyä.
Ilmastovuosikertomuksessa 2024 todetaan, että ”sellaisten realististen toimien löytäminen, jotka tuottaisivat nielun trenditasoon tarvittavan parinkymmenen miljoonan tonnin tasokorotuksen, on erittäin vaikeaa.” Carborealin näkemyksen mukaan kaikki merkitykselliset ilmastotoimet ovat haastavia, mutta, että maankäyttösektorilta löytyy kustannustehokkaita toimia, joilla kyseinen tavoite voidaan saavuttaa nopeastikin. Kunnianhimon tasoa siltä osin voidaan lisätä, ja jakeluvelvoitteen joustomekanismin merkittävä lisäys maankäyttösektorilla merkittävästi 1 %:ia korkeammaksi olisi tehokas tapa tuon lisäyksen vauhdittamiseen ilman merkittäviä kustannuksia veronmaksajille.

2. Tieteellinen pohja

   Maankäyttösektorin joustomekanismi- tuplavaatimukselle ei löydy mielestämme tieteellistä perustetta tai logiikkaa. Hallituksen esityksen 5 d § momentin 3:lle ei ole HE:ssa esitetty tarkempia perusteluja tai tieteellisiä viitteitä kyseisen momentin soveltamiselle, joten pidämme tuplavaatimuksesta tärkeämpää vaatia laadullisesti hyviä toimia.
   Ilmakehä on teknologianeutraali. Jos ja kun ilmastomuutosta merkittävästi aiheuttavat kasvihuonekaasut (tärkeimpinä hiilidioksidi ja metaani) ja niiden määrä on kiistattomasti mitattavissa ilmakehästä, ei tulisi ihmisen luoda ideologisia preferenssikehikoita, jotka eivät ole tieteellisesti perusteltuja, koska ne vähentävät kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta toimille. Jos haluamme yhteiskuntana vaikuttaa kasvihuonekaasuihin oikeasti, tulisi keinovalikoiman olla mahdollisimman laaja ja valikoitua tällä hetkellä toteuttamiskelpoisiin, kustannustehokkaisiin toimiin, joilla on mahdollisimman vähän kiila- tai seurannaisvaikutuksia taloudelle ja muuta haittaa ihmisille tai luonnolle.

Joustomekanismin tuplavaatimus asettaa käytössä olevat teknologiset vaihtoehdot perusteettomasti eri asemaan ja siten rajoittaa toimittajien kilpailukykyä. Myöskään maankäyttösektorin jouston enimmäismäärän rajaaminen 1 %:iin ei ole tieteellisesti perusteltua ja olisi omiaan estämään kyseisen joustosegmentin kehitystä. Sitä korkeampikaan rajoite ei olisi perusteltu, mutta 2-4 %:n raja olisi kokonaisuudessa merkittävästi vähemmän haitallinen esim. talouskasvun ja ilmastovaikutusten näkökulmasta. Esityksestä osin ilmenevä liiallinen keskittyminen osaoptimointiin esim. taakanjakosektorin ja maankäyttösektorin välillä ei minimoi negatiivisia talousvaikutuksia, ei hyödynnä Suomen kokonaistilannetta maksimaalisesti eikä optimoi toimien todellista ilmastovaikutusta, jonka kai kuitenkin tulisi olla toimien pääasiallinen tarkoitus ja mittari.

3. Painotus kotimaisiin toimiin on tärkeää.
   Oikeat panostukset vapaaehtoisiin toimiin suomessa maankäyttösektorilla voi luoda Suomeen merkittävän uuden työllistävän toimialan ja merkittävää vientitoimintaa. Suomi on juridisen ja poliittisen vakauden ja ilmastomuutosten kasvuvaikutusten näkökulmasta poikkeuksellisen hyvä alue biogeenisille ilmastotoimille maankäyttösektorilla.

   Hallituksen esityksessä on spekuloitu RFNBO sektorin tuovan suomeen lisää investointeja tiettyjen markkinaehtojen, kuten alhainen sähkönhinta, täyttyessä varsinkin vetyn jatkojalostuksessa. Carborealin näkemyksen mukaan on maankäyttösektorin ja biogeenisten hiilinieluilla vähintäänkin samanlainen investointipotentiaali ja suurempi työllisyyspotentiaali, ilman erityisempiä markkinaehtojen tai skenaarioiden täyttymisen lisävaatimuksia, joten jakeluvelvoitteen joustomekanismin kannalta olisi käytettävien joustomekanismin suhdanneprosenttien oltava vähintäänkin yhdenvertaisia teknologisen riippumattomuuden säilyttämiseksi.

4. Oikeudenmukainen kohdentuminen
   Jakeluvelvoitteen nousu myötä on oletettava, että polttoaineen hinta nousee ja

kyseinen vaikutus kohdentuu epäoikeudenmukaisesti maaseutuun, kuten on todettu myös hallituksen esityksessä. Mahdollistamalla kansainvälisen, tehokkaan ilmastotoiminmarkkinan synnyn maankäyttösektorilla Suomessa, luodaan maaseudulle uusia taloudellisen aktiivisuuden muotoja ja tasataan alueellista oikeudenmukaisuusvääristymää.
Biogeenisten joustojen, erityisesti maankäyttösektorin biogeenisten joustojen laaja käyttöönotto kohdentaisi vaikutuksia oikeudenmukaisemmin, kun niiden työllistävä ja taloudellista aktiivisuutta lisäävä vaikutus kohdentuisi pääosin maaseudulle.

5. Aikajana
   Hallituksen esitys voi nykymuodossaan johtaa biogeenisten joustojen tosiasialliseen käyttöönottoon vasta vuonna 2028, mikä olisi vahingollisen myöhäinen ajankohta. Hallituksen esityksessä on esitetty, että jakeluvelvoitteen joustomekanismin ajallinen hyödyntäminen tapahtuisi seuraavana vuotena siitä vuodesta jonka aikana päästövähennystoimen kasvihuonepäästövähenemä on luotettavasti todennettu toteutetuksi (HE 5 f §). HE sivulla 43 käsitellään samaa asiaa lisäkommentteineen, missä todetaan, että päästövähennykset voivat syntyä pitkänkin ajan kuluessa toimen toteutuksesta. Ilmastotoimien vaikuttavuuden ja skaalan näkökulmasta on tärkeä varmistaa, että uusi lainsäädäntö mahdollistaa hankkeet, jotka vaativat isoja investointeja ja missä päästövähenemä tapahtuu pitkältä aikaväliltä, ovat hyödynnettävissä jakeluvelvoitekontekstissa investointiperusteisesti.
   Uskomme, että lain tosiasiallinen tarkoitus ja lain henki on varmistaa, että päästövähennystoimet ovat luotettavasti todennettu toteutetuiksi, kuten on vapaehtoisen hiilimarkkinan yleinen käytäntö, ja siten pyydämme, että HE mukaista lakitekstiä tältä osin selkeytettäisiin tarkoituksen toteutumisen varmistamiseksi.

Edellä mainituista syistä pyytää Carboreal muuttamaan hallituksen esitystä ja esitykseen liittyviä lakimuutoksia, siten että säilytetään teknologianeutraalisuus ja mahdollistetaan vapaan markkinan rajoissa valita laadukkaat ja kustannustehokkaat

Ilmastotoimet ideologisten preferenssien sijaan.

2. Mitä mieltä olette ehdotetusta joustomekanismimallista? Mitä mieltä olette erityisesti ehdotetuista hyväksymiskriteereistä, niiden toimivuudesta, todentamisesta, valvonnasta ja hyväksymismenettelystä?

Joustomekanismi on tarpeellinen osa jakeluvelvoitekehikkoa, koska se merkittävästi oikein toteutettuna vähentää jakeluvelvoitteen kasvua hidastavia haittavaikutuksia.

3. Mitä mieltä olette ehdotetusta RFNBO-polttoaineita koskevasta vähimmäisosuusvelvoitteesta (ml. välituotevety) ja sille asetettavasta seuraamusmaksutasosta?

-

4. Mitä mieltä olette ehdotetusta mallista lisätä uusiutuva liikennesähkö osaksi jakeluvelvoitetta?

-

Janne Saarikko

Carboreal Oy